

Ja sam zaštićen zakonom

Zakon o zaštiti deteta

SADRŽAJ

Svrha dokumenta.....	4
Definicije.....	5
Principi zaštite dece.....	7
Zaštita deteta.....	8
Sprečavanje.....	9
Izveštavanje o riziku.....	9
Brz pristup pravdi.....	9
Alternativna nega.....	10
Pristup dece sa ograničenim sposobnostima.....	10
Zaštita od štetnih supstanci.....	10
Zaštita od noćnih klubova i drugih sličnih prostora.....	10
Sigurnost u mas-medijima.....	11
Pravo na privatnost.....	11
Zabrana otmice, prodaje i trgovine decom.....	12
Dozvoljeni i zabranjeni rad za decu.....	12
Obrazovanje i obuka.....	13
Zdravlje, život, opstanak i razvoj.....	13
Ishrana, zdravlje i dobrobit.....	13
Pravda za vaše dobro.....	13
Gde mogu potražiti pomoć?.....	14

Svrha dokumenta

Zdravo deco,

Da li ste znali da Kosovo ima zakon koji vas štiti?

Ovaj zakon, koji se zove Zakon o zaštiti dece, usvojila je Skupština Republike Kosovo i stupio je na snagu 2020 godine. U isto vreme, država i razne organizacije teže ka tome da pomognu odraslima i deci da shvate kako da sprovode ovaj zakon.

Zakon ima za cilj da vas zaštititi od svih oblika nasilja, koje vas može sprečiti da zdravo odrastete, učite, budete ravnopravno tretirani i ostvarite svoje snove! Ovaj zakon obavezuje državu i odrasle da se o vama brinu i da vas štite, bez ikakvih razlika, na osnovu vašeg najboljeg interesa.

Ovaj dokument pod nazivom “Ja sam zaštićen zakonom” kreiran je za decu, od strane dece – uz pomoć odraslih – kako bi vam pomogli da upoznate svoja prava i obaveze kao građani naše zemlje.

Sa ljubavlju,

Policija Kosova

DEFINICIJE

- **Definicije:** Objašnjenje koje rezimira sadržaj ili značenje nečega;
- **Dete:** Svaka osoba mlađa od 18 godina.
- **Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima deteta (Konvencija UN-a):** Najsveobuhvatnija lista dečijih prava ikada napravljena. Sadrži 54 člana ili dela koji opisuju sva prava koja sva deca treba da imaju. Izrađena kao Deklaracija o pravima deteta 1923. godine od strane osnivača Save the Children, Eglantine Džeb. Usvojena od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 1989. godine, priznajući ulogu dece kao ravnopravnih članova društva
- **Zabrana:** Reći da nešto nije dozvoljeno. Kada je telesno kažnjavanje dece “zabranjeno” u nekoj zemlji, niko u toj zemlji ne sme da telesno kažnjava decu,
- **Kampanja:** Pokušaj da promeniš nešto za šta veruješ da nije u redu.
- **Ljudska prava:** Osnovna prava za koja se ljudi širom sveta slažu da svi imaju
- **Zakon:** Skup pravila koja govore ljudima u jednoj zemlji kako da se ponašaju.
- **Protivzakonito ili nezakonito:** Protiv zakona
- **Pozitivna disciplina:** Nenasilan i pun poštovanja način odgoja i komunikacije s decom koji podstiče zdrav razvoj i učenje.
- **Prevenција:** Zaustavljanje nečega pre nego što se dogodi;
- **Zaštita:** Čuvanje nečega ili nekoga na sigurnom.
- **Kršenje:** Ako su nečija ljudska prava “kršena” to znači da njihova prava nisu poštovana;
- **Odobrenje:** Kada je nešto zvanično prihvaćeno kao ispravno i dozvoljeno.
- **Država:** Nastavnici, lekari, zdravstveni radnici, policajci, sudije, tužioci, službenici, zvaničnici i institucije Vlade Republike Kosovo i relevantnih opština.
- **Odrasli:** Roditelji/staratelji, članovi porodice i zajednice.
- **Pravna pomoć:** Pravni saveti, pomoć i zastupanje u pravosudnim procesima.
- **Odnosi se na decu i odrasle** koji nemaju priliku da brane svoja prava u pravosudnom sistemu i pomaže tim ljudima da budu uključeni u proces.
- **Stanovište:** Mišljenje koje neko ima o nečemu i način na koji to vrednuje
- **Diskriminacija:** Nepravedan i nejednak tretman osobe ili grupe ljudi na osnovu njihovog porekla, starosti, pola, rase, ekonomskog statusa, seksualne orijentacije, vere, invaliditeta ili bilo kog drugog aspekta identiteta.

- **Ugrožavanje:** Namera nanošenja boli, povrede, ozlede ili druge neprijateljske radnje nekome kao kazna za nešto učinjeno ili neučinjeno.
- **Dostojanstvo:** stanje ili kvalitet dostojnosti časti ili poštovanja.
- **Nasilje:** Namerne radnje ili radnje koje osoba čini drugoj osobi da joj naudi.
- **Psihološko nasilje:** Svaki čin koji uzrokuje ili bi mogao uzrokovati štetu zdravlju ili fizičkom, mentalnom, duhovnom, moralnom ili društvenom razvoju osobe.
- **Fizičko nasilje:** Upotreba bilo kakvih sredstava za telesno kažnjavanje i ozlede, gušenje i bilo koje druge radnje koje uzrokuju fizički bol;
- **Telesna kazna:** Bilo koja vrsta kazne namenjene nanošenju bola ili nelagode drugome, kao što su: premlaćivanje, mučenje, tresenje, guranje, paljenje, štipanje, grebanje, ujedanje, strogi ukor.
- **Zanemarivanje:** Loše postupanje namerno ili nenamerno od strane osobe koja je odgovorna za odgoj, negu ili obrazovanje deteta, usled čega je ugrožen život, fizički i psihički integritet i razvoj deteta;
- **Zlostavljanje:** Svaki čin ili propust, nameran ili s predumišljajem, počinjen od strane roditelja, staratelja, ili bilo koje druge osobe na položaju od poverenja ili autoriteta koji uzrokuje ili može uzrokovati fizičku, psihičku, emocionalnu ili socijalnu štetu detetu;
- **Maltretiranje:** Bilo koji oblik fizičkog i/ili emocionalnog zlostavljanja, seksualnog zlostavljanja, zanemarivanja ili komercijalne eksploatacije, ili bilo koje druge eksploatacije koja ugrožava zdravlje, razvoj i dobrobit deteta.
- **Mas-mediji:** Komunikacija s velikim grupama ljudi gde se informacije, mišljenja, reklame, umetnička dela, zabava i drugi oblici izražavanja prenose stanovništvu.
- **Privatnost:** Stanje u kom vas ne ometaju drugi ili pažnja javnosti. Pravo na čuvanje ličnih podataka u tajnosti ili da su poznati samo maloj grupi ljudi.
- **Prosjačanje:** Traženje hrane ili novca kao dobrotvorne svrhe.
- **Trafiking (trgovina):** Kada se kupuje ili prodaje ilegalna roba. Trafiking se često spominje kod "trgovine drogom" ili "trgovine ljudima". Radnje uključene u trgovinu ljudima su nesigurne, štetne i nezakonite.
- **Oružani sukob:** Teški gubici života nenaoružanih ljudi, raseljavanje velikih v grupa ljudi i kršenje ljudskih prava
- **Onlajn:** Kada se prijavite ili ste pod kontrolom računara
- **Institucija:** Osnovana zvanična organizacija koja ima važnu ulogu u društvu

PRINCIPI ZAŠTITE DECE

1

Najbolji interes deteta: U kakvim god okolnostima da se nađete, država i odrasli dužni su da daju prioritet vašim individualnim potrebama i učine ono što je najbolje za vas. Vaš najbolji interes je osiguran kada imate potpunu kontrolu nad svojim fizičkim, emocionalnim, moralnim stanjem i kada se to tretira kao najvažnija stvar za vaše blagostanje.

2

Nediskriminacija: Svi vi, bez ikakve razlike, imate pravo na jednak tretman. Ovo važi bez obzira da li imate ograničene sposobnosti ili ne, da li ste dečak ili devojčica, odakle dolazite, koji jezik govorite, koja je vaša kultura, koliko imate godina, gde živite, koje ste vere, i da li živite u porodici siromašnih ili bogatih

3

Poštovanje stava deteta: Kad god država i odrasli donose odluke i radnje koje se direktno tiču vas, imate pravo da slobodno izrazite svoje stavove i želje, u skladu sa vašim godinama i stepenom zrelosti. To možete učiniti sami ili preko odgovarajućeg predstavnika.

4

Razvoj veština: Imate pravo da rastete i razvijate svoje veštine. Kako rastete, stičete nove veštine da prosuđujete svoje okolnosti i donosite odluke.

ZAŠTITA DETETA:

Na Kosovu, u svim prostorijama u kojima se nalazite, zabranjeni su svi oblici nasilja i to:

Upotreba fizičke sile i psihičkog pritiska, izazivanje osećaja straha, narušavanje dostojanstva, vređanje, psovanje, prozivanje uvredljivim imenima i drugi oblici grubog uznemiravanja, stalno ponavljanje ponašanja u cilju ponižavanja druge osobe, ograničavanje kretanja, ruganje, okrivljivanje, pretnje, zastrašivanje, diskriminacija, ismejavanje ili drugi nefizički oblici nasilja koji ugrožavaju vašu dobrobit.

Roditelji/staratelji imaju primarnu odgovornost za vaš rast i sigurnost. Ponekad odrasli (roditelji/staratelji, vaspitači/učitelji, članovi vaše zajednice) takodje mogu odlučivati sa državom i vama o radnjama koje će se preduzeti po vas.

Takodje, Zakon ima za cilj da pomogne državi i odraslima da nauče pozitivnu disciplinu u vašem odrastanju i obrazovanju. Podsticanje odraslih da koriste pozitivnu disciplinu pomaže im u rešavanju sukoba sa vama bez nasilja ili zlostavljanja. Ovo doprinosi boljim životom za sve u društvu .

1

Sprečavanje

Imate pravo da ne idete ili ne boravite u okruženju i sa ljudima koji nisu sigurni za vas. Odrasli su dužni da na vreme spreče opasnost po vas i približe vam ljude koji vas mogu zaštititi.

2

Izveštavanje o riziku

Ako se osećate da ste u opasnosti, prijavite slučaj policiji ili najbližem Centru za socijalni rad u vašoj opštini.

Ako druga osoba vidi da ste u opasnosti, dužna je da prijavi slučaj najbližoj policiji ili Centru za socijalni rad u vašoj opštini.

Ako druga osoba ima informaciju da ste u opasnosti, dužna je da prijavi slučaj policiji ili najbližem Centru za socijalni rad u vašoj opštini.

3

Brz pristup pravdi

Ako ste bili u opasnosti ili ste doživeli nasilje, imate pravo da podelite svoje iskustvo u sigurnom i prijateljskom okruženju. Ovo okruženje se zove Dom za zaštitu dece. Država je dužna da sve odgovorne zvaničnike i službenike dovede u ovu kuću, da saznaju više o slučaju i da vas na vreme zaštiti.

ALTERNATIVNA NEGA

Morate živeti u okruženju u kojem vas drugi štite, podržavaju i brinu o vama. Ako vaši roditelji/staratelji ne mogu da vam obezbede jedno od ovih, država je dužna da vam nađe podršku.

Imate pravo na brigu i sigurnost u dobrom domu ako ne živite sa svojim biološkim roditeljima. Država je obavezna da vas stalno posećuje da vidi da li živite srećno i zdravo. Kako rastete, imate više mogućnosti da preuzmete odgovornost i ostvarite svoja prava.

PRISTUP DECE SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA

Ako imate ograničenu sposobnost (i), uživate sva prava u potpunosti i jednako. Država i odrasli dužni su da stvore okruženje koje odgovara vašim potrebama i dobrobiti.

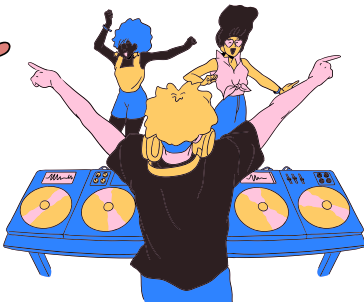
ZAŠTITA OD ŠTETNIH SUPSTANCI

Korišćenje supstanci štetnih po vaše zdravlje je zakonom zabranjeno. Država i punoletna lica dužni su da vas zaštite od sudelovanja u upotrebi, proizvodnji, prodaji ili distribuciji opojnih supstanci, alkohola, duvanskih proizvoda i svih drugih štetnih proizvoda.

ZAŠTITA OD NOĆNIH KLUBOVA I DRUGIH SLIČNIH PROSTORA

Vama nije dozvoljeno da idete u noćne klubove, lokale sa igrama na sreću ili da onlajn igrate igre na sreću. Država i odrasli ne treba da dozvoli da prodajete ili kupujete proizvode koji su opasni po vaše zdravlje i sigurnost.

Sigurnost u mas-medijima

Askush nuk mund të ju detyrojë të shihni ose të angazhoheni në ndonjë video, muzikë, video lojë, faqe interneti apo ndonjë mjet komunikimi që ju rrezikon juve.

Askush nuk lejohet t'ju tregojë, t'ju shesë, t'ju japë me qira ose t'ju shpërndajë materiale (p.sh. libra, fletushka, revista, foto, piktura, video, lojëra etj.) që përmbajnë figura ose përshkrime të organeve seksuale ose aktivitetit seksual, me qëllim që të nxisin kënaqësinë seksuale.

Për t'u njoftuar më shumë rreth efekteve negative të përmbajtjeve të tilla, ju keni të drejtë të informoheni nga televizionet, radiot, portalet, kinematë dhe faqet e internetit në vendin tuaj.

Pravo na privatnost

Svako dete ima pravo na privatnost. Ne morate da delite svoje lične podatke sa bilo kim ko želi da ih ima. Lični podaci uključuju vaše ime i prezime, rođendan, pol, mesto stanovanja, školu i zdravstveno stanje.

Takodje, svoje misli i ideje možete držati za sebe sve dok ne ugrožavaju vašu dobrobit ili nikome ne nanose štetu. Državu i odrasle treba naučiti kako da ne dele vaše lične podatke sa drugima – uvek poštujući vaše dostojanstvo.

Niko (uključujući državu) ne može biti uključen u vašu porodicu osim ako zakon nalaže njihovo učešće da bi vas zaštitili.

Zabrana otmice, prodaje i trgovine decom

Niko nema pravo da vas otme ili proda. Država i odrasli su dužni da vas zaštite od otmice od strane bilo koje osobe, uključujući vaše roditelje ili osobe koje brinu o vama. Ni u kom smislu niti u bilo kom obliku, niko nema pravo da vas tera da prosjačite hranu, novac ili bilo šta drugo.

Dozvoljeni I zabranjeni rad za decu

Ovaj zakon vas štiti od bavljenja teškim i opasnim poslovima.

Nijedan posao ne sme da vas ometa u vremenu za učenje, odlazak na aktivnosti u kojima stičete nove veštine ili dok se odmarate.

Ako imate od 15 do 18 godina, možete raditi samo lakši posao koji ne šteti vašoj sigurnosti, zdravlju ili razvoju.

Bilo kakav dečiji rad, plaćeni ili neplaćeni, volonterski rad, stažiranje i angažman u zajednici može biti dozvoljen samo uz dozvolu vašeg roditelja/staratelja. Čak i kada je to dozvoljeno, odrasli su dužni da stalno procenjuju i nadziru vašu sigurnost.

U međuvremenu, država i odrasli vas moraju zaštititi od teških i opasnih oblika rada, koji nisu dozvoljeni deci bilo kojeg uzrasta. Ti oblici uključuju: eksploataciju od strane odraslih za vlastitu korist (npr. prosjačenje, trgovina ljudima, bavljenje seksualnim aktivnostima), proizvodnju, upotrebu, distribuciju i prodaju narkotičkih supstanci i alkohola, učešće u oružanom sukobu ili ratu.

Vaspitanje i Obrazovanje

Ovaj zakon zabranjuje bilo kome da vam ugroži pravo za vaspitanje i obrazovanje. Svako od vas treba da ima pristupa u vaspitanje, bez obzira na vašim porodičnim i društvenim okolnostima.

Vrtići, škole i svi centri za učenje treba da budu bezbedna mesta za vas i svi odrasli koji tamo rade treba da se ponašaju prema vama na bezbedan način.

Zdravlje, život, opstanak i razvoj

Imate pravo da odrastete zdravo. Država i odrasli moraju učiniti sve da bebe i deca ne umiru.

Država mora osigurati da u vašoj blizini postoje centri porodične medicine i bolnice, da pružaju kvalitetnu negu, a da vi ne plaćate te usluge. Takođe, država mora da osigura da vas zdravstveni radnici posećuju kod kuće kako bi razumeli vaše zdravstvene potrebe. Niko nema pravo da deli informacije o vašem zdravlju s drugima, osim ako je to neophodno.

Ishrana, zdravlje i blagostanje

Imate pravo da se hranite zdravo i da vas odrasli informišu o tome koja je hrana najbolja za vas.

Država i odrasli su dužni da vam obezbede čistu vodu za piće, nezagađenu prirodnu sredinu i druge sredine bez nezgoda. Takođe, država mora da osigura da su vaše majke/staratelji zdrave, pre i nakon rođenja njihove bebe.

Pravda u vašu korist

Država i odrasli su dužni da se prema vama ponašaju s poštovanjem čak i ako ste počinili nezakonit čin. Zbog vaših godina i razvoja, bez obzira na to šta ste uradili, država primenjuje pravdu u vašem najboljem interesu.

Država je dužna da vam obezbedi bezbedno i prijateljsko okruženje dok vi objašnjavate okolnosti vašeg nezakonitog delovanja. Takođe Država se obavezuje da vas podrži da prevazidjete tu situaciju kroz neku aktivnost koja pomaže vašoj zajednici.

U slučaju potrebe, vi imate pravo za besplatnu pravnu pomoć obezbeđenu od strane Države.

Gde mogu da se obratim za pomoć?

Svaki put kada se osećate rizikovani, vi možete da se prijavite kod Države, koja štiti vas preko Policije Kosova i Centra za Socijalni Rad na vašoj opštini. Oni su spremni za vas na svako vreme i gde god da se vi nalazite.

Policija Kosova– ima dužnost da vam pomogne I štiti vas, vašu porodicu I sve ljude vaše zajednice. Početno će Policija Kosova vas saslušati za događaj koji se vama desio I nakon toga trudiće se da saradjuje sa Državom I odrasle da vam pomognu. Vi možete da kontaktirate Policiju Kosova na svako vreme na broju telefona 192 koji je besplatan.

Centar za Socijalan Rad– zaduženi da vam pomognu i brinu o vama i odraslima koji su ugroženi ili ne mogu da nađu pomoć za svoje potrebe. Socijalni radnici su odrasli koji rade na ovim socijalnim centrima na vašoj opštini.

Takodje su I nekoliko ostalih grupa Državnih službenika, koji dele jednake odgovornosti da vas zaštite. Ove grupe vas štite osigurajući da ću se vasa prava poštovati I sprovode kao u porodici takodje I u školi, centrima za učenje, bolnicama, centrima porodične medicine I na vašoj zajednici.

Ove grupe su “**Svet za Dečija Prava**”, koji se sastavlja od strane službenika koji rade za Državu na nivou zemlje I “**Tim za Dečija Prava**”, koji se sastavlja od strane službenika koji radne na opštinskom nivou. Ove grupe se sastavljaju nekoliko puta tokom godine da bih diskutirati ako institucije se pridržavaju Državnih obaveza I planova za vašu zaštitu I bezbednost.

KONTAKT KOSOVSKA POLICIJA

Od linije mobilni linije:

192

ili 038 550 999

PRATITE NAS NA FACEBOOK I TWITTER

www.kosovopolice.com

www.facebook.com/KosovoPolice

twitter.com/Kosovo_Police

info@kosovopolice.com

Aplikacioni lajmëro Policinë

JA SAM ZAŠTITEN ZAKONOM

